

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 5. Vtrum Eucharistia in Ecclesia vere, & propriè offeratur in
sacrificium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Hoc, si offerebatur pro beneficijs in communi, dicebatur *Larreatium*, id est, *Honorarium*; nam Deo debetur latria ratione beneficij, creationis, & gubernationis. Si autem pro speciali beneficio, dicebatur *Hostia pacifica*. *Impetratoriu* offertur pro beneficio futuro; quod etiã *Hostia pacifica* dicebatur.

Impetratorium.

DVBIVM IV.

Virum liceat hoc tempore offerre Agnum, vel quid simile in Sacrificium?

Videtur id esse licitum: nam offerre sacrificium est legis naturæ, vt docet D. Thomas ar. 1. q. 85. Vnde etiam in statu naturæ nudæ fuissent Sacerdotes, & Sacrificia; nam fuisset cultus externus, quo Deum tanquam totius naturæ conditorem, & Dominum fuissent venerati: quod perfectissimè fit sacrificio.

Superstitiosum est nunc Agnum vel quid simile in Sacrificium offerre.

Respondeo; Non licere, sed fore superstitione, si quis intendat hæc in modum sacrificij offerre.

Probat *Primò*; Quia vnicum est verum & proprium Ecclesiæ sacrificium, quod omnibus veteribus sacrificijs successit; vt passim docent Patres. Vnde D. Augustinus lib. 8. de Ciuitate Dei cap. vltimo, probat *Epulas illas, quæ à quibusdã, sepulchris Martyrum solent imponi; non esse sacrificia Martyrum, eò quòd sit vnicum Ecclesiæ sacrificium: vbi satis insinuat, non posse auctoritate humana addi aliud sacrificium. Et lib. 10. de Ciuitate Dei cap. 20. Huius, inquit, veri sacrificij multiplicia, variaque signa erant sacrificia prisca Sanctorum, cum hoc vnum per multa figuraretur. Idem docet Leo serm. 7. de Passione cap. 1. & 3. Et Ecclesia in collecta; Deus inquit, qui legalium differentiam hostiarum vnus sacrificij perfectione sanxisti.*

Vnicum est in Ecclesia Sacrificium.

Probat *Secundò*, Quia sacrificium Ecclesiæ est infinite dignitatis, continens in se omnium sacrificiorum virtutem: ergo supernacaneu, & superstitiosum esset aliud addere, tanquam hoc sit minus perfectum. Ideò enim plura instituntur, quia vnum non sufficit ad omnia impetranda.

Probat *Tertiò*, Sacerdotium, quod est in Ecclesia, est supernaturale, & institutum à Christo: ergo non respicit sacrificium iuris naturæ, sed supernaturale, ab eodem Domino institutum. Sunt enim Sacerdotium & Sacerdos relatiua, vt eiusdem ordinis.

Probat *Quartò*, Alia sacrificia ex institutione diuina habent adiunctã protestationem Christi venturi: ergo externo ritu, qui ea vsurparet, censeretur iudaizare.

Denique, Hoc ipso, quo Christus instituit nostrum sacerdotium & sacrificium, censeretur hominibus prohibuisse institutionem alterius sacerdotij, aut sacrificij: nam hæc institutio proprie pertinet ad supremam potestatem. Vnde etiam censeretur illam potestatem, quæ iure naturæ inesset Reipublicæ, sustulisse. Quod confirmatur à simili: nam in lege veteri, hoc ipso, quo Deus instituit illis Sacerdotium, & sacrificia determinauit, censeretur admississe potestatem illi Reipublicæ alia sacrificia adiungendi: sicut etiam, si Reipublica aliqua institueret sacrificia, & sacerdotium, hoc ipso adimeret cuius priuato hanc potestatem.

Christus sustulit potestatem alterius Sacrificij instituenti.

DVBIVM V.

Virum Eucharistia in Ecclesia verè & propriè offeratur vt Sacrificium?

Heretici omnes huius temporis negant, & idè execrantur Missam tanquam idololatricam. Sed dicendum.

13

Certa fide credendum, Eucharistiam non tantum esse Sacramentum; sed etiam offerri, vt verè, & propriè dictum sacrificium.

Eucharistia offertur vt verè & propriè dictum Sacrificium.

Probat *Primò*, Ex figuris huius mysterij. Prima sit, *sacrificium Melchisedech*; vt patet ex Psal. 109. & ad Hebræos 7. Atqui ritus Sacerdotij Melchisedech, quatenus à Scriptura nobis proponitur, erat cõstitutus in oblatione panis, & vini; vt patet Gen. 14. ergo Christus obtulit sacrificium sub specie panis, & vini: & consequenter ministri Ecclesiæ in nouo testamento simile Sacrificium offerunt.

1. Probat ex Figuris.

2. Figura, Sacrificij Melchisedech.

Maiores patet Gen. 14. v. 18. *Melchisedech Rex Salem protulit panem & vinum: erat enim Sacerdos Dei altissimi. At, nisi obtulisset panem & vinum in sacrificio, non adderetur, erat enim Sacerdos Dei altissimi; nam ad benedicendum Abraham non erat opus Sacerdotio: poterat enim vt Rex illi benedicere; sicut Salomon benedixit populo. 3. Regu 8. & Dauid 2. Regnum 6. & Iosue cap. 1. & 22.*

Prima Consequencia Probat: Quia dici nequit eum principaliter protulisse ad refectionem, non autem ad sacrificium: nam ibidem dicitur seruos Abraham potitos opimis spolijs, in quibus erant esculenta, & poculenta. Et Confirmatur; Cùm Scriptura describat nobis aliquoties Sacerdotium Melchisedech, tanquam distinctum ab Aaronico, & vt simillimum Sacerdotio Christi; debuit alicubi explicare, quale fuerit eius sacrificium: ignorato enim sacrificio, necesse est Sacerdotij conditionem ignorare, eum sint relata: nisi hinc. Denique omnes Patres passim docent Melchisedech obtulisse panem & vinum, & hanc oblationem fuisse Eucharistiæ typum: Clemens Alexand. lib. 4. Stromatum sub finem; Melchisedech, inquit, rex Salem Sacerdos Dei altissimi, qui panem & vinum sanctificauit, id est, sacrificatum, dedit nutrimentum, in typum Eucharistiæ. Eusebius lib. 5. Demonstrationis euangelicæ cap. 3. fusè in hanc sententiam scribit Melchisedech pane & vino sacrificasse, vt præfiguraret Sacrificium, quod Christus & Sacerdotes ab eo descendentes in omnibus gentibus offerunt. Cypria. epi. 63. Quis magis, inquit, Sacerdos Dei summi, quam Dominus noster Iesus Christus, qui sacrificium Deo Patri obtulit; & obtulit hoc idem, quod Melchisedech obtulerat, id est, panem, & vinum; suum scilicet Corpus & Sanguinem? Augustin. epist. 95. ad Innocentium, Melchisedech prolatio Sacramento mensæ Dominicæ, nouit æternum eius Sacerdotium figurare. Omitto alios. Vide Garetium.

Vltima Consequencia Probat: Quia Christus est Sacerdos in æternum; Psal. 109. v. 4. id est, vsque ad finem mundi: ergo vsq; ad finem mundi debet offerre sacrificium ipsius Melchisedech: quod, cum per se non faciat, necesse est, vt faciat per suos ministros in Ecclesia. Nec valet, Si dicas; Christum dici Sacerdotem in æternum, eò quòd virtus oblationis crucis maneat in æternum; quia sic etiam natiuitas, passio, & mors, æterna diceretur: & Noè

Quomodo Christus sit Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

& Noë esse Sacerdos in æternum, quia effectus sacrificij eius æternus est; impetrauit enim, ne in æternum amplius esset vniuersale diluuium; Gen. 8. Deinde, sacrificium crucis non erat secundum ordinem Melchisedech; sicut neque secundum ordinem Aaron; cum hæc sacrificia essent typica: ergo ratione sacrificij crucis non potest dici Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Est ergo sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech æternum, quatenus vsque ad finem sæculi per suos ministros offert Corpus suum & Sanguinem sub specie panis & vini.

Secunda Figura celebrationis Eucharistiæ, est *Immolatio Agni Paschalis*: atqui hæc erat verum Sacrificium; vt patet Exodi 12. num. 9. Marci 14: ergo etiam celebratio Eucharistiæ est verum sacrificium. Probatur consequentia: nam veritas debet respondere figuræ. Maior, (scilicet, immolationem Agni Paschalis esse typum Eucharistiæ.) Probat: Tum ex consensu Patrū, Leonis ferm. 7. de Passione Domini, Gregorij homil. 22. in Euangel. Hieronymi in cap. 26. Marth. Chrysostomi hom. de prodicione Iudæ, vbi docet Dominum adimpleuisse Pascha vetus, condendo & offerendo Pascha nouum. Tum ex circumstantijs celebrationis vtriusque. Primò, Quia immmediate post esum Agni instituit Eucharistiā, quasi hoc sacrificio abolens ymbra, & substituens veritatem: Secundò, Quia sicut Agnus immolabatur in memoriam transitus Domini, & liberationis populi de Ægypto: ita Eucharistia celebratur in memoriam transitus Domini per passionem ex hoc mundo, & nostræ liberationis de potestate satanæ. Tertiò, Sicut Agnus immolabatur, & comedeatur veluti in viaticum peregrinorum; ita Eucharistia nihil aliud est, nisi refectio quadam, & viaticum tendentium ad caelestem patriā. Quartò, Agnus non poterat comedi, nisi à circumcis, mundis, & in Ierusalem: Eucharistia nõ nisi à baptizatis, mundis, & in Ecclesia. Quintò, Agnus immolabatur non à Sacerdotibus Leuiticis: (Nam ante designationem Sacerdotum Leuiticorum fuit institutum hoc sacrificium:) sed à Capitibus familiarū, quæ quoad hoc retinebant ex lege naturæ ius sacerdotij. Eucharistia celebratur à Sacerdotibus noui testamenti, qui sunt Capita familiæ Christi assumpta ex omni tribu.

Notandum tamen Agnum Paschalem nõ fuisse figuram Eucharistiæ, quatenus ipsa includit species panis & vini; sic enim sacrificium Melchisedech eius figura erat; sed quatenus continet verā carnem, & sanguinem veri agni Christi: Agnus enim Paschalis, vt erat hostia cruenta, erat figura sacrificij crucis; quatenus verò continebat carnem agni immaculati, quæ debebat comedi, erat figura Eucharistiæ.

Tertia Figura erat, *Sanguis testamenti*: Exodi 24. & ad Hebræos 9. Atqui Sanguis testamenti veteris apud Moysen erat sanguis victimæ iam immolatae, & verè sacrificatae: ergo & *Sanguis testamenti noui* apud Christum in cœna est sanguis victimæ propriè sacrificatae: ergo Christus in cœna fuit verè immolatus.

Dices Primò, Sanguis Christi in cœna erat tantum sanguis victimæ immolandæ in cruce, nõ autem tunc immolatae.

Sed contra: Quia victimæ prius debet immolari, quàm sanguis eius liberetur: nam ex immola-

tione victimæ sequitur sanguis. Quod confirmatur exemplo Exodi. 24. v. 8. vbi prius immolata est victimæ per Moysen; deinde aspersus sanguis in populum sub illis verbis, *Hic est Sanguis testamenti, quod mandauit ad vos Deus*. Ergo etiam Christus prius debuit seipsum victimam facere, & deinde sanguinem ex sacrificio prouenientem in discipulorum corda spargere sub his verbis, *Hic est Sanguis meus noui testamenti*. Deinde, cum in celebratione testamenti veteris tria inueniantur: Primum, Promulgatio legis coram populo. Secundum, Immolatio victimæ fœderalis. Tertiū, Asperio sanguinis, & manducatio victimæ: Dominus instituens, nouum testamentum, cuius figura erat vetus, impleuit primum, cum dixit, *Hoc est preceptum meum, vt diligatis inuicem*; & tertium, cum dixit, *Comedite, Hoc est Corpus meum: Bibite, Hic est sanguis meus noui testamenti*: ergo non est dubitandum, quin etiam impleuerit secundum, nempe victimæ immolationem.

Dices Secundò, Nouum testamentum confirmatum est Sanguine Christi, vt in cruce fuit effusus, non autem vt in cœna. Nam Apostolus ad Hebræos 9. v. 17. ait, *Nouum testamentum Christi morte confirmatum*: ergo sanguis ille testamenti veteris, quo vetus testamentum sanciebatur, nõ erat figura Eucharistiæ, sed occisionis, & effusionis Sanguinis in cruce.

Respondeo Negando Consequentiam: Nam idem omnino erat Sanguis, qui in cœna, & qui in cruce effusus. Vnde illo Sanguine, qui dabatur in cœna, nouum testamentum sancitum est, licet per effusionem ipsius in cruce confirmatum sit. Cæptū tamen est etiam confirmari per effusionem in cœna: nam in cœna erat idem Sanguis, fiebatque representatio effusionis, quæ mox in cruce erat perficienda. Quia enim Christus iā realiter in cruce immolatus, non poterat realiter aspergere Sanguine suo populum ad confirmandum nouum testamentum, sicut Moyses fecerat in figura vituli immolati, dum confirmaret vetus testamentum Exodi 24: ideo, præueniens mortem suā seipsum immolauit in Eucharistia, & condito testamento, Sanguinem suum, quo illud confirmaretur, asperxit super Ecclesiam.

Quod autē sanguis ille veteris testamenti fuerit figura Eucharistiæ: Patet Primò, Quia eodem modo loquendi vitur hic Dominus, quo ibi Moyses. Moyses ait, *Hic est Sanguis testamenti, quod mandauit ad vos Dominus*: Dominus ait, *Hic est Sanguis meus noui testamenti, qui pro vobis effunditur*. Secundò, Moyses proponit populo suam legem: Dominus hic etiam suam proposuit, cum dixit, *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem*. Tertiò, Moyses asperxit sanguinem super populum, Christus suum Sanguinem supra corda discipulorum. Quartò, Dominus condidit testamentum in cœna, non in cruce; quod patet: nam testamentū debet fieri ab homine viuente, libero & sui iuris: Dominus autem cum in cruce moriebatur, erat

Christus in Cœna, non in cruce fecit Testamentū.

14
1. Figura: Immolatio Agni Paschalis.

Qua ratio- ne Agnus Paschalis fit figura Eucharistiæ.

15
3. Figura: Sanguis Testamenti.

1. Obiectio

Solutio.

omnia

omnia reperiuntur in cœna, non in cruce; ac proinde in cœna condidit testamentum, non in cruce. Vnde ulterius sequitur, Sanguinem, quem dedit in cœna, fuisse præfiguratum per sanguinem testamenti veteris.

16
4. Figura:
Iuge Sa-
crificium.

Quarta Figura est, *Iuge sacrificium*: quod erat sacrificium Agni manè, & vespere, idque quotidie. Vnde Danielis 8. & 12. ubi Antichristus dicitur *ablaturus iuge sacrificium*, Patres intelligunt *Sacrificium Eucharistia*, quod publicè in Ecclesia celebratur: loquitur enim Daniel de vero sacrificio, quod vsque ad finem mundi durabit, cuius typus erat Iuge Sacrificium Iudaicum.

17
2. Prob. Ex
veteri Te-
stamento.

Probatur Secundò, Testimonijs Scripturæ veteris testamenti. Primum, Testimonium: *Malachia* 1. v. 6. *Ad vos, o sacerdotes, qui despicitis nomen meum, & offertis super altare meum panem pollutum; cacum, claudum & debile immolatis, non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.*

Locus Ma-
lachia ex-
plicatur
pro Sacri-
ficio Eu-
charistia.

Hic Propheta prædicit sacrificiorum legalium, & cæremoniarum cessationem; Gentium vocationem. & mundissimi Eucharistia sacrificij in Ecclesia toto orbe ex gentibus colligenda oblationem. Loquitur autem de futuro, tanquam de presenti, ob prophetia certitudinem. Sic exponunt hunc locum omnes Patres: Iulianus Dial. cum Triphone. Irenæus lib. 4. contra hæreses cap. 32. 33. 34. Cyprianus lib. 1. contra Iudæos cap. 16. Eusebius lib. 1. demonstrationis Evangelicæ cap. ultimo. Augustinus lib. 18. de civit Dei cap. 35. & alij. Et patet ex ipsis verbis: opponit enim Propheta sacrificium sacrificio, Sacerdotem Sacerdoti, locum loco; panem pollutum, animalia cæca & clauda, oblationi munda; contemptum nominis, gloria nominis.

Mincha,

Confirmatur Primò, Ex nomine *oblationis*, quæ Hebraicè *MINCHA* dicitur: numquam enim in Scriptura oratio vel opus bonum vocatur absolute *Oblatio*, vel *Sacrificium*; sed cum adiuncto, *Sacrificium laudis*, *Sacrificium iustitiae*, *Hostia vociferationis*, *Vituli laborum*, &c. Deinde *MINCHA* in Scripturis significat certum sacrificij genus ex simila, oleo, thure; Leuit. 2. & 6: vnde aptè representat Eucharistiam.

Confirmatur Secundò, Quia hæc *oblatio* dicitur *munda*; idque non solum, quia incurta, & mundo ritu offertur; sed quia, vt ait Concilium Trident. sessione 22. cap. 1. *Malitia ministrorum non potest pollui*, sicut Sacrificia vetera. Talis autem *oblatio* est Eucharistia, eò quòd primarius offerens sit ipse Christus, qui etiam est ipsa hostia. Atqui opera bona, de quibus hunc locum exponunt heretici, non sunt *oblatio munda*: nam omnia, (ipsorum sententiâ) sunt polluta, & fæda, solumque ex Dei imputatione possunt dici *munda*: vnde non placent Deo, quia munda; sed contrà, idèo censentur munda, quia Deus acceptat illa. At Propheta loquitur de *oblatione*, quæ idèo placeat, quòd sit *munda*.

Confirmatur Tertio, Quia prædicitur *oblatio* Synagoga reicienda, & in eius locum noua quædam in Gentibus successura: atqui *oblatio* precum, & bonorum operum non successit sacrificio Iudaico, sed semper fuit.

Confirmatur Quarto, Quia dicitur per sacrificium Gentium Deum fore glorificandum, sicut per sacerdotes & sacrificia Synagoga cõtempus & inhonoratus: atqui fuit inhonoratus publicè, & in publicis sacrificijs: ergo per publicum, & externum sacrificium Gentium erat glorificandus. Denique, Quia ad solos Sacerdotes est sermo. At sacrificiū bonorum operū pertinet ad omnes.

Secundum Testimonium: Prouerborum 9. v. Prouerb. 9. *Sapientia edificauit sibi domum, immolauit victimas suas, miscuit vinum, & posuit mensam: quem locum Patres de Eucharistia intelligunt. Vide Cyprianum epist. 63. & Augustinum lib. 17. de Ciuitate Dei cap. 20. Omitto alias prophetias obscuriores.*

Probatur Tertio, Ex Nouo Testamento: Dominus enim seipsum obtulit in cœna sub specie panis & vini; & idipsum præcepit fieri ab Apostolis, eorumque in sacerdotio successoribus, cum dixit, *Hoc facite &c*: ergo Eucharistia celebratio est sacrificium. Maior est communis doctrina Patrum: Irenæi lib. 4. cap. 32. ubi ait, *Nouum testamentum nouam docuit oblationem*. Cypriani epist. 63. Gregorij Nysseni oratione prima de Resurrectione. Augustini in Psal. 33. concione 2. Ipse, inquit, *de Corpore, & sanguine suo sacrificium instituit secundum ordinem Melchisedech*. Et elegantissimè Concilium Trident. sess. 22. c. 1. Et Confirmatur ex verbis institutionis, Lucæ 22. *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis datur; vel, vt Paulus habet, quod pro vobis frangitur. &c.* Hic est calix, qui pro vobis effunditur in remissionem peccatorum. Atqui his verbis, *datur, frangitur, effunditur*, non tantum significatur dari vel effundi Apostolis in cibum & potum, sed maxime dari, & libari Deo in sacrificiū: non enim dicit *vobis datur*, sed *pro vobis*. Nec obstat in Latina editione haberi, *effunderetur*, quasi de sacrificio crucis ageretur; nam Græca constanter habet, *effunditur, datur, frangitur*: similiter Liturgiæ Patrum S. Iacobi, Basilij, Chrysostomi. Et confirmatur; quia calix non fuit *effusus* in cruce, sed in cœna. 1. Corint. 10. v. 21. *Non potestis calicem Domini bibere, & calicem demoniorum: non potestis mensa Domini participes esse, & mensa demoniorum*. His, & præcedentibus verbis Apostolus clarè docet: Primò, Sicut apud Gentiles & Iudæos fuit mensa sacra seu altare, & sacrificium, quod huic mensæ imponitur; ita apud Christianos esse sacra mensam; & loco sacrificij Corpus, & Sanguinem Domini, quæ huic imponuntur. Secundò, Sicut Iudæi sumunt hostias, & Gentiles idolothya ex suis altaribus: ita fideles sumere de mensa Domini, Corpus & Sanguinem Domini. Tertio, Sicut illi, qui spud Iudæos comedunt hostias, participes sunt altaris, id est, sacrificij; cõsentiant enim sacrificio, & interpretatiuè sacrificant: ita qui comedunt idolothya, præsertim in idolijs, sunt participes mensæ demoniorum, id est, consentiant sacrificio demonum, & censentur ijs sacrificare. Ex quo relinquitur intelligendum, Christianos, qui sumunt Eucharistiam, esse participes altaris Domini, ac proinde consentire in oblationem Eucharistia Deo factam, itaque Deo sacrificare.

Probatur Quarto, Ex Concilijs, & Patribus. Sed non est necesse hic immorari, nam hæretici fatentur, hanc esse Ecclesiæ, & Patrū sententiā. Lutherus enim in lib. contra Regem Angliæ, Ultimo, inquit, *dicia Patrum inducit Rex pro missario sacrificio; & ridet meam stultitiam, quod solus velim sapere*

18
2. Probatur
ex nouo
Testamen-
to.

Locus
1. Cor. 10.
per compa-
rationem
pulchre
explicatur.

19
4. Probatur
ex Concil.
& PP. vt
ipsi hæretici
fatentur.

scire pra omnibus: hoc est, quod dixi Thomisticos asinos habere nihil, quod producant, nisi multitudinem hominum, & vsum antiquum. Et l. de Missa priuata: Hic non curamus, si calamitent Papista, Ecclesia, Ecclesia: Patres, Patres: quia vt dixi, horu dicta, & facta in tam magnis causis nihil curamus: scimus enim ipsos Prophetas lapsos esse, adeoque Apostolos. Verbo Christi iudicamus Ecclesiam, Apostolos, adeoque ipsos Angelos. Caluinus l. 4. Institut. c. 18. Et certe, inquit, si cogitamus Domini, non hominum conam esse, non est cur vlla hominum auctoritate, vel amorum praescriptione, patiamur nos ab illa vel latum vnguem dimoueri.

Probatur Quinto, Ratione: Si Eucharistiae celebratio non esset verum Christi sacrificium, Christiana Religio careret proprie dicto sacrificio, quo, publico ritu & nomine Deus colitur. Sed hoc est absurdissimum. Quod probatur:

Primò, Quia omnis Religio, siue vera, siue falsa, semper ad cultum diuinum adhibuit sacrificium: quod est signum, prouenire ex dictamine rationis naturalis; esseque saltem iuris Gentium, vt Deus sacrificio colatur. Atqui Christiana Religio est perfectissima religio: ergo non debuit carere omni sacrificio, sed potius debuit habere perfectissimum.

Secundò, Quia sacrificium est cultus externus Deo proprius, reliqui autè cultus conueniunt etiã creaturis: atqui omnis Religio instituitur ad colendum Deum: ergo omnis Religio debet habere cultum sacrificij; alioquin careret eo cultu, qui Deo est proprius, solùmque haberet cultus creaturis secundum se communes. Respondent haeretici; cultum Christianae Religionis esse internum, scilicet fidem, & orationem. Sed contra: quia non solum interno, sed etiã externo cultu Deum colere debemus: constamus enim non solum animo, sed etiam corpore; & sensibili externoque cultu in vnam Religionem coalescere debemus, vt August. ait: & externus cultus est protestatio cultus interni; vnde coniunctus interno melior est, quam internus solus; praesertim ad impetrandum, & ad satisfaciendum, non ad merendum, ceteris paribus: vt patet Danielis 3. vbi tres pueri rogant Deum, vt ita placeat internus eorum affectus, quem tunc sacrificio protestari non poterant, quemadmodum placeret, si sacrificare possent.

Tertiò, Omnes causae, ob quas Iudaei habuerunt sacrificia, etiã in populo Christiano locum habent. 1. causa est, Quia Deum non solum animo, sed etiã corpore colere debebant. 2. causa, Quia summo, & proprio cultu debebant Deum colere. 3. Quia mortem Christi, ex qua salus omnium saeculorum pendet, saepe commemorare, & veluti representare debebat, utpote qui eam praesentem non cernerent. 4. Vt Deum placarent, vel pro beneficiis perceptis gratias agerent, vel vt noua impetrarent. Quae omnes causae etiam apud nos valent.

Quartò, Habebant Iudaei Praecepta, Sacramenta, & Sacrificia. Atqui praeccepta non sustulit, sed explicuit, Matt. 5. Sacramenta autem in alia veriora, & praestantiora Sacramenta mutauit: ergo similiter sacrificium non omnino debuit tollere, sed in melius mutare; praesertim, cum sacrificium non pertineat proprie ad legem Mosaicam, sed ad legem naturae: quare nullo modo debuit tolli per legem nouam, sed ad praestantissimum & efficacissimum determinari.

Quintò, Cum in Eucharistia sit verè Corpus, & Sanguis Christi, tanquam res permanens; maxi-

mè idonea est, vt Deo offeratur. Cur ergo non offeratur? Est enim omnium donorum Dei praestantissima. Quod autem praestantissimum est, aptissimum est, vt offeratur Deo. Item cur reliqua Sacramenta in vsum sita sunt, & non nisi ab alio sumi possunt; istud autem est quid permanens, & ab ipso Ministro sumitur, nisi vt possit offerri in sacrificium, & ab offerente sumi?

Sed obijciunt haeretici. *Christus est vnicus Sacerdos, & quidem in aeternum*: ergo non sunt alij Sacerdotes in Ecclesia: ergo nec aliquod sacrificium praeter sacrificium crucis. Probatur Cosequentia: Tum quia multiplicatio Sacerdotum repugnat vnitati sacerdotij Christi: tum quia in veteri lege idèd erant multi Sacerdotes, *quod morte prohiberetur permanere*: at Christus manet in aeternum.

Resp. Quia Christus est Sacerdos in aeternum, idèd non habet successores, vt rectè docet Apost. ad Hebr. 7. Neesse tamè est, vt habeat vicarios, quia per se non amplius offert: debet ergo saltem per vicarios offerre, vt Sacerdos dici possit in aeternum. Multitudo autem vicariorum non repugnat vnitati sacerdotij Christi: sicut multitudo vicariorum Regis in multis locis, non impedit, quòd minùs sit vnicus Rex, vnus summus Princeps. Simili modo Christus est vnicus Doctor, vnicus Magister, vnicus Pastor noster: tamè possunt esse multi Doctores, multi Magistri, multi Pastores vicarij sub Christo: sicut sub Aarone erant multi Sacerdotes inferiores. Ratio à priori est: quia sacerdotium Christi est sublimius, & vniuersalius; cuius participatio quaedam dumtaxat est sacerdotium nostrum: cuius signum est, quòd sacerdotium Christi fundetur immediatè in vnione hypostatica, nostrum in caractere per Sacramentum Ordinis impresso.

Obijciunt Secundo, Sacrificium crucis habet vim infinitam: ergo sacrificium Missae est superuacaneum. Cõfirmatur, Quia Apostolus ad Heb. 10. docet Christum vnica oblatione consummasse in perpetuū sanctificatos; & acquisita semel remissione peccatorum, nullam amplius testare oblationem.

Resp. Si hoc argumentum valeret, sequeretur etiam superuacanea fuisse legis naturae, & legis veteris sacrificia omnia: nam etiam homines illius temporis vi sacrificij crucis sanctificati sunt. Item superuacaneum esse baptismum, orationem; imò ipsam quoque fidem, cui haeretici omnia tribuunt: nã cum virtus sacrificij crucis sit infinita, abundè sola sufficit. Quare dicendū est, etiam si virtus sacrificij crucis sit infinita; tamen sacrificium Eucharistiae non esse superuacaneum, quia applicat nobis portionem aliquam fructus sacrificij crucis; vt docet Tridentinum sess. 22. c. 2. sicut etiam Sacramenta non sunt superflua, quia eiusdem sacrificij fructum nobis applicant. Virtus enim sacrificij crucis est veluti causa vniuersalis, quae nobis ex diuina institutione applicari debet per Sacramenta, per sacrificium Eucharistiae, & per bona opera.

Ad confirmationem, Christus vnica oblatione crucis consummasuit genus humanum, nempe ex parte sua, & in praeparatione diuinæ voluntatis: nam ex parte sua satis praestitit ad omnium hominum salutem; quam etiam diuina voluntas parata est conferre omnibus, quibus oblatio crucis applicabitur: nam oblatio crucis ita Deo grata fuit, vt propter eam paratus sit omnibus hominibus dare remissionem omnium peccatorum, ornamenta omnium virtutum, & vitam aeternam ijs, quibus eius

20
1. Prob.
Ratione.

1. Ratio.

2. Ratio.

Non tantum
interno, sed
& externo
cultu Deum
colendus.

3. Ratio.

Vt Iudaei,
ita & Christi-
tiani debent
habere sa-
crificium.

4. Ratio.

5. Ratio.

21
Solentur
obiectiones
haereticorum.

Christus
est vnicus
Sacerdos in
aeternum.

22
2. Obiect.

Solutio.

Christus
vnica obla-
tione Cru-
cis consum-
masuit in
perpetuum
sanctifica-
tos.

virtus, per media à Christo instituta, applicaretur. Pari modo per oblationē crucis facta est remissio omnium peccatorum totius mundi; nempe in preparatione diuinæ voluntatis: quia sufficiens pretium oblatum est, ob quod Deus paratus est omnia mundi peccata condonare, si illud hominibus debite applicetur; & ita nõ requiritur alia oblatio pro peccato; quã nimirum nouum pretium acquiratur. Requiritur tamen alia oblatio, quã pretium applicetur, sicut requiritur Baptismus, & alia Sacramenta; nam ex parte hominum nondum est facta remissio omnium peccatorum.

23. Obijciunt Tertiò, Eucharistia est Sacramentũ, & Testamentum Christi, *Hic est calix nouum Testamentum*: ergo non est sacrificium. Prob. conseq. Quia *Sacramentum* est actio Christi, *Sacrificium* autem est actio nostra. Item, *Testamentum* est id, quod nobis dedit Christus; *Sacrificium* autem est id, quod nos damus Christo.

Solutio. Resp. Etiã *Sacrificium Eucharistia* est actio Christi: Christus enim est Summus Sacerdos, qui principaliter offert per manus Ministrorũ suorum; vt rectè Tridentinum sess. 22. c. 2. Neque etiam absurdum est, idem esse nobis à Deo datũ, & à nobis Deo oblatum: quia quidquid offerimus Deo, ab ipso accepimus. Itaq; nihil obstat, quo minùs Eucharistia sit *Testamentum, Sacramentum, & Sacrificiũ*: est enim *Testamentum*, tum quatenus continet diuinam promissionem, eamque veluti instrumentum authenticum nobis applicat: tum quatenus inter cetera bona eximia, quã Christus moriens nobis reliquit, hoc est præstantissimum; quod enim testamento relinquitur, rectè *Testamentum* vocatur. Est *Sacrificiũ*, quia relictum est, vt Deo offerremus. Est *Sacramentum*, quia etiam relictum est ad sanctificationem animarum nostrarum.

24. Obijciunt Quartò, Quidã Patres docent Christum in seipso tantũ semel esse immolatum; & Eucharistiam huius immolationis esse representationem: ergo volunt solũ esse sacrificium figuratum, quatenus est representatio huius sacrificij.

Solutio. Resp. Solũ volunt dicere Christũ in Eucharistia non immolari re ipsã; id est, non cruentè offerri & occidi, sicut in cruce immolatus fuit; sed solũ immolari representatione. Propriè enim immolari dicitur res viuã, quãdo occiditur; Christus autè in Eucharistia verè non occiditur, sed solũ mysticè, & representatione. Hinc tamen non sequitur, quin verè offeratur licet alia ratione, nempe sub specie rei inanimatæ: & hoc etiam vult D. Tho. a. 1. Quod autem Patres non velint, Eucharistiam esse nudam representationem sacrificij, sic vt non sit verum sacrificiũ; patet ex Cypriano epist. 63. vbi dicitur, *Hoc esse plenum & verum sacrificiũ*: ex Chrylost. hom. 60. ad Populum; & alijs Græcis Patribus, qui hoc Sacrificiũ vocant, *Sacrificiũ terribile, & plenum horrois*: & August. l. 10. de Ciuit. c. 20. vbi vocat *Summum ac verissimum sacrificiũ*. Simili modo dicunt Patres, *Corpus & Sanguinẽ Domini offerri in Eucharistia*. At si solũ esset representatio & figura Sacrificij, non diceretur offerri.

DVBIUM VI.

In quibus actionibus consistat hoc Sacrificiũ?

25. Notandum est, In Missa esse sex partes, de quibus potest esse dubitatio, an pertineant ad essentiam, seu rationem huius sacrificij. Prima est,

Oblatio panis & vini per eleuationẽ cum verbali oratione. Secunda est, Cõsecratio. Tertia est, Oblatio Corporis & Sanguinis Christi post cõsecrationem facta certis verbis, nempe his: *Offerimus præclaræ Maiestati tuæ panem sanctum vitæ æternæ, & calicem salutis perpetuæ*. Quarta est, Fractio & commixtio. Quinta est, Consumptio facta per Sacerdotem. Sexta est, Distributio facta populo. De Missa Catechumenorum, quã extenditur à principio vsque ad oblationem panis, nulla potest esse dubitatio.

Dico Primò, Oblatio vocalis panis & vini, neque ad essentiã huius sacrificij, neque ad eius integritatem pertinet. Ita ferè DD. Vide Alanũ l. de Sacrif. c. 18. & Bellarmi. Ratio est: Quia est nuda cæremonia introducta ab Ecclesia ad excitandam deuotionẽ: imò ante quingentos annos nõ fuit in Ecclesia Romana; vt ostendit Bellar. ex Micrologo.

Dices, Saltem realis oblatio ad rationem huius sacrificij pertinet: nõ enim potest hoc Sacrificiũ offerri, nisi materia consecranda in honorem Dei exhibeatur: atqui hoc ipso, quo profertur materia ad honorẽ Dei immutanda, censetur Deo offerri.

Resp. Nullam realem oblationem panis & vini esse necessariam, præter eam, qua conuertuntur in Corpus & Sanguinem Christi; vt statim patebit; reliquæ omnes oblationes, quæ excogitari possunt, sunt nudæ cæremonia: ad rationẽ huius Sacrificij non necessaria. Vnde non rectè dixit Casaluis l. 1. de Sacrif. c. 20. esse duo Eucharistiæ sacrificia; alterum panis & vini, alterũ Corporis & Sanguinis Domini. Nam eadẽ indiuisibili actione hæc omnia offeruntur; panis quidem & vinum, vt terminus à quo consecrationis; id est, non vt hostia, quæ propriè offertur, sed vt id, ex quo hostia conficitur. Non enim ipsa desinatione panis & vini potissimum intendimus colere Deũ, sed positione Corporis & Sanguinis Christi sub illis speciebus: vnde Corpus & Sanguis Christi offeruntur, vt terminus ad quem consecrationis; quomodo offertur id, quod ipso actu sacrificandi, est productum.

Dico Secundò, Hoc sacrificiũ etiam non cõsistit in illa verbali oblatione, quæ fit post consecrationem. Probatur, Quia verbalis oblatio non est necessaria ad sacrificiũ, sed sufficit realis: non enim necesse est dicere *Offero*, sed satis est in actu exercito offerre: vt patet in sacrificijs veteribus. Secundò, Quia Dominus eam non adhibuit. Tertiò, Illa oblatio nihil facit circa rem oblatam: nõ enim eam vllò modo immutat, sed solũ est extrinseca locutio, significas id, quod fit; ac proinde per eam non fit oblatio, sed supponit oblationem sacrificij. Denique, ad eam oblationem verbalem non est opus consecratione, aut potestate supernaturali: ergo nullo modo dici potest in ea consistere essentiam sacrificij.

Dico Tertiò, Neque etiã fractio aut mixtio ad huius sacrificij rationẽ pertinet. Est contra Melchiorẽ Canum lib. 12. de locis c. 13. Probatur; Quia Dominus videtur *fregisse* ante consecrationem; idque fecit, non in cæremonia, sed ad vsum, scilicet ob distributionem: nostra autem fractio fit post consecrationem, & solũ ad cæremoniam, non ad distributionem. Deinde, non est absolutè necessaria: quid enim, si hostia incideret in calicẽ ante fractionem? Denique, in Liturgia D. Basilij nulla fit eius mentio. Vnde satis patet esse nudam cæremoniam significatiuam.

Dico